

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA ZGODOVINA V LETU 2024

Poročilo DPK SM za zgodovino

Vsebina

1	Struktura kandidatov	2
1.1	Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2	Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine – primerjava po letih	4
1.3	Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2024	6
2	Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2024	7
2.1	Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah	7
2.2	Meje med ocenami	9
2.3	Porazdelitev dosežkov po ocenah	10
3	Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2024	11
4	Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	13
4.1	Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	13
4.2	Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	14
4.3	Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih	14
4.4	Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov	19
4.5	Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah	19
5	Zunanje ocenjevanje in ugovori	22
5.1	Zunanje ocenjevanje	22
5.2	Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene	22
6	Povzetek	23
6.1	Ocena uspeha kandidatov	23
6.2	Ocena kakovosti izpitnih pol	23
6.3	Druge ugotovitve	23

Avtorja:

Špela Frantar, glavna ocenjevalka za zgodovino

dr. Mateja Režek, predsednica DPK SM za zgodovino

Poročilo je potrdila DPK SM za zgodovino na svoji 71. redni seji 25. 9. 2024.

Ljubljana, september 2024

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

- a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in poklicnih maturantov). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

- b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno maturo (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo) in
- **ostali SM**, to so:
 - kandidati z maturitetnim tečajem,
 - 21-letniki,
 - odrasli,
 - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
 - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
 - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
 - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

- c) **kandidate PM** (kandidati poklicne mature s posameznim izpitom pri splošni maturi) predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit SM.

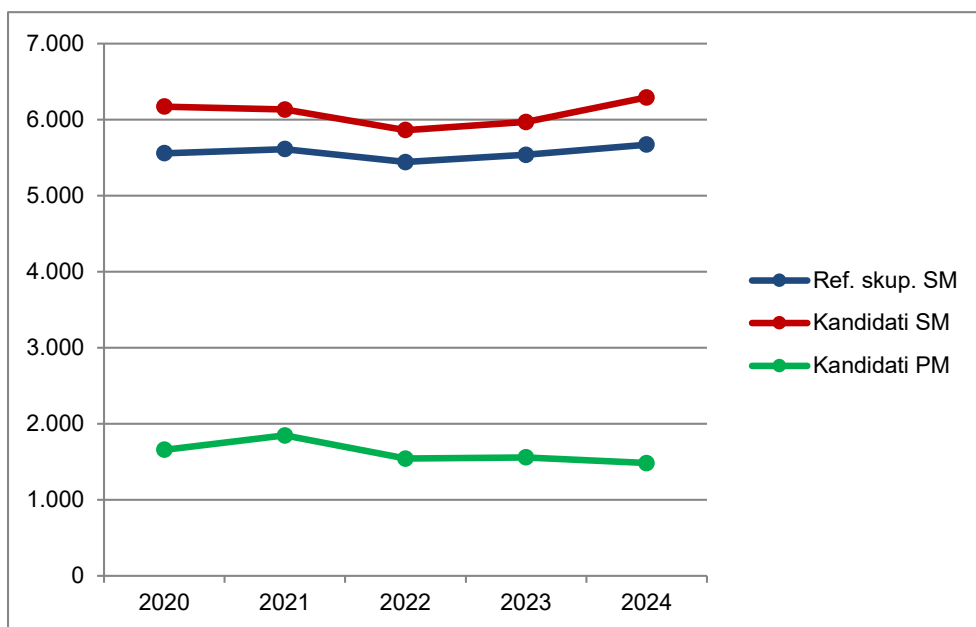
Okrajšava: kandidati PM.

1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2020 do 2024. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2020–2024

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2020	5.560	6.173	1.657
2021	5.615	6.134	1.846
2022	5.444	5.865	1.542
2023	5.539	5.970	1.558
2024	5.674	6.294	1.482

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2020–2024

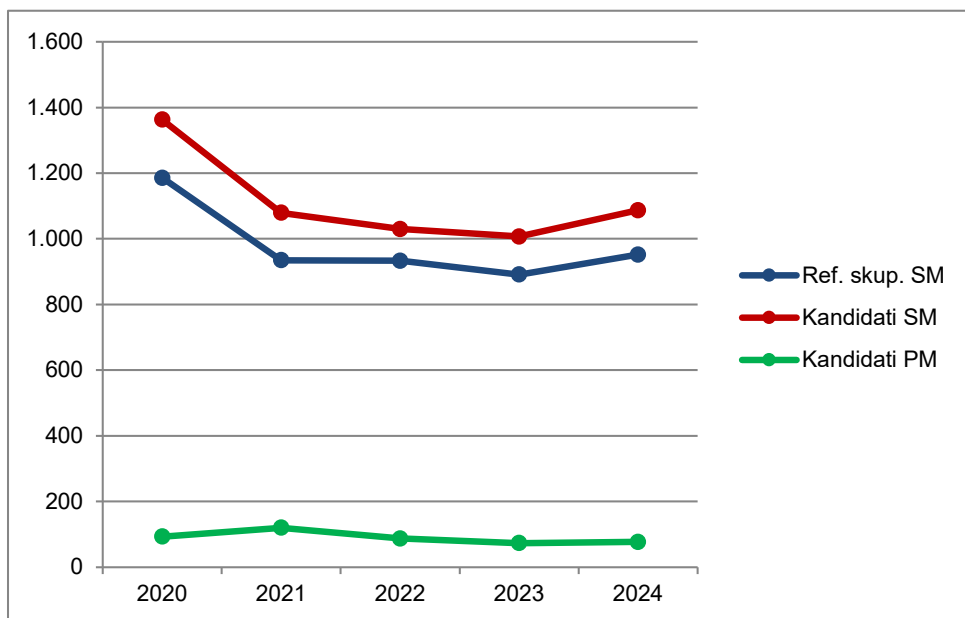
Vir: Državni izpitni center 2024

1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali zgodovino v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2020 do 2024. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2020–2024

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2020	1.186	1.363	93
2021	935	1.079	120
2022	933	1.030	87
2023	891	1.007	73
2024	952	1.087	77

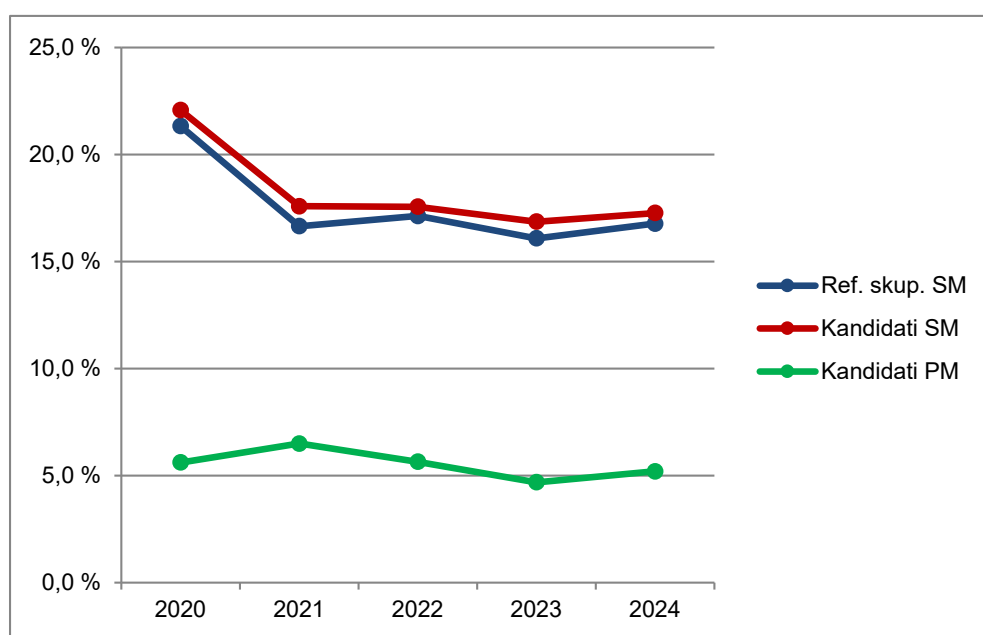
Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2020–2024

Vir: Državni izpitni center 2024

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali zgodovino (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2020 do 2024 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: *Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2020–2024*

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2020	21,3 %	22,1 %	5,6 %
2021	16,7 %	17,6 %	6,5 %
2022	17,1 %	17,6 %	5,6 %
2023	16,1 %	16,9 %	4,7 %
2024	16,8 %	17,3 %	5,2 %

Slika 1.2.2: *Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine po strukturi – spomladanski izpitni roki 2020–2024*

Vir: Državni izpitni center 2024

1.3 Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2024

Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2024. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2024

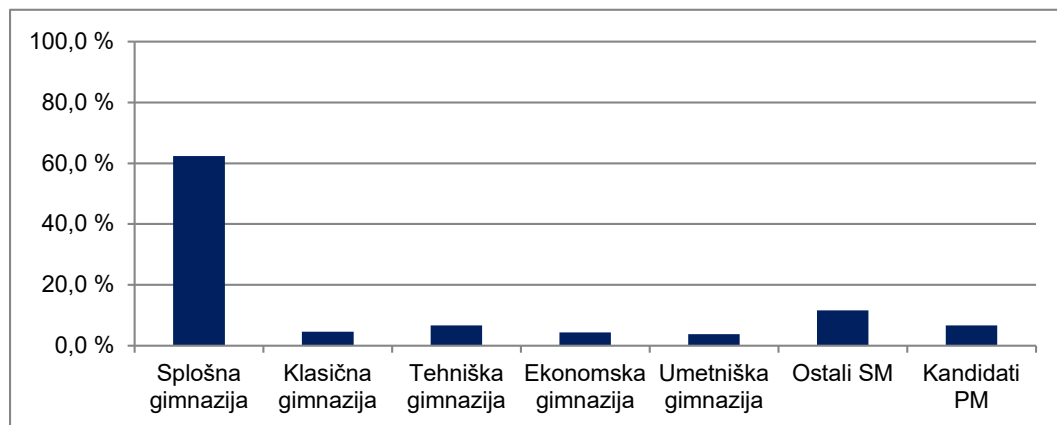
	Število	Delež
Splošna gimnazija	726	62,4 %
Klasična gimnazija	53	4,6 %
Gimnazija	779	66,9 %
Tehniška gimnazija	78	6,7 %
Ekonomska gimnazija	51	4,4 %
Umetniška gimnazija	44	3,8 %
Strokovna gimnazija	173	14,9 %
Ref. skup. SM	952	81,8 %
Ostali SM	135	11,6 %
Kandidati SM	1.087	93,4 %
Kandidati PM	77	6,6 %

gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija

strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija

ref. skup. SM = gimnazija + strokovna gimnazija

kandidati SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2024

Vir: Državni izpitni center 2024

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2024

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

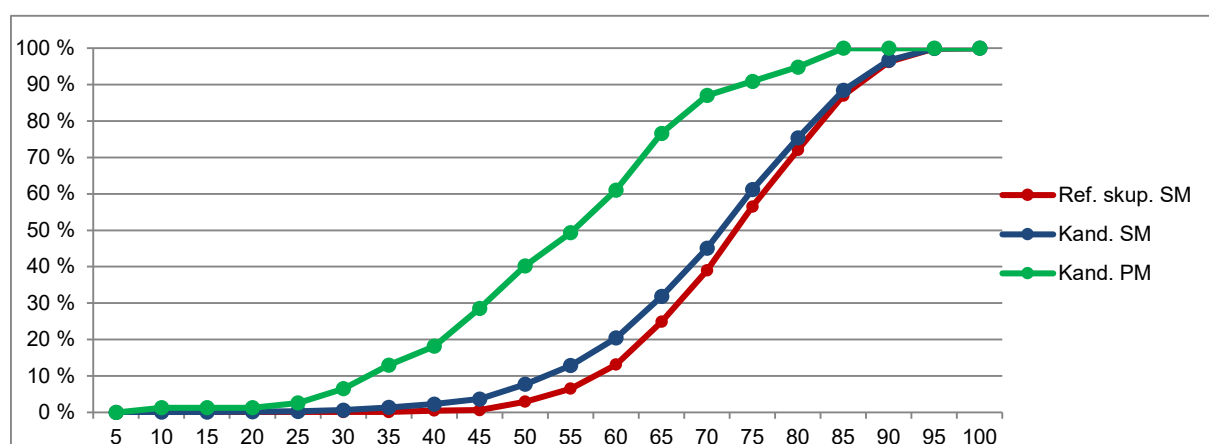
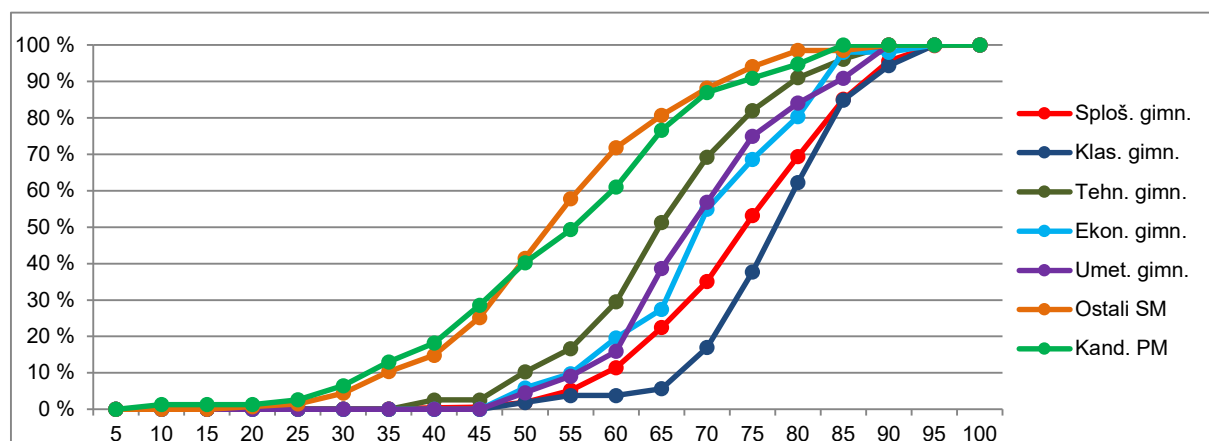
Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri zgodovini v spomladanskem izpitnem roku SM 2024 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

Preglednica 2.1.1: *Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah*

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-10	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1
11-15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16-20	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
21-25	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
26-30	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	3
31-35	0	0	0	0	0	0	0	0	8	8	5
36-40	2	0	2	2	0	0	2	4	10	6	4
41-45	1	0	1	0	0	0	0	1	15	14	8
46-50	10	1	11	6	3	2	11	22	44	22	9
51-55	24	1	25	5	2	2	9	34	56	22	7
56-60	45	0	45	10	5	3	18	63	82	19	9
61-65	80	1	81	17	4	10	31	112	124	12	12
66-70	92	6	98	14	14	8	36	134	144	10	8
71-75	131	11	142	10	7	8	25	167	175	8	3
76-80	118	13	131	7	6	4	17	148	154	6	3
81-85	114	12	126	4	9	3	16	142	142	0	4
86-90	76	5	81	3	0	4	7	88	90	2	0
91-95	31	3	34	0	1	0	1	35	35	0	0
96-100	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0
SKUPAJ	726	53	779	78	51	44	173	952	1.087	135	77

Preglednica 2.1.2: *Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah*

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
10	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %
15	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %
20	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	1 %
25	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	3 %
30	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	4 %	6 %
35	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	10 %	13 %
40	0 %	0 %	0 %	3 %	0 %	0 %	1 %	1 %	2 %	15 %	18 %
45	1 %	0 %	1 %	3 %	0 %	0 %	1 %	1 %	4 %	25 %	29 %
50	2 %	2 %	2 %	10 %	6 %	5 %	8 %	3 %	8 %	41 %	40 %
55	5 %	4 %	5 %	17 %	10 %	9 %	13 %	7 %	13 %	58 %	49 %
60	11 %	4 %	11 %	29 %	20 %	16 %	23 %	13 %	20 %	72 %	61 %
65	22 %	6 %	21 %	51 %	27 %	39 %	41 %	25 %	32 %	81 %	77 %
70	35 %	17 %	34 %	69 %	55 %	57 %	62 %	39 %	45 %	88 %	87 %
75	53 %	38 %	52 %	82 %	69 %	75 %	76 %	57 %	61 %	94 %	91 %
80	69 %	62 %	69 %	91 %	80 %	84 %	86 %	72 %	75 %	99 %	95 %
85	85 %	85 %	85 %	96 %	98 %	91 %	95 %	87 %	88 %	99 %	100 %
90	96 %	94 %	96 %	100 %	98 %	100 %	99 %	96 %	97 %	100 %	100 %
95	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
100	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.1.1: *Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah*

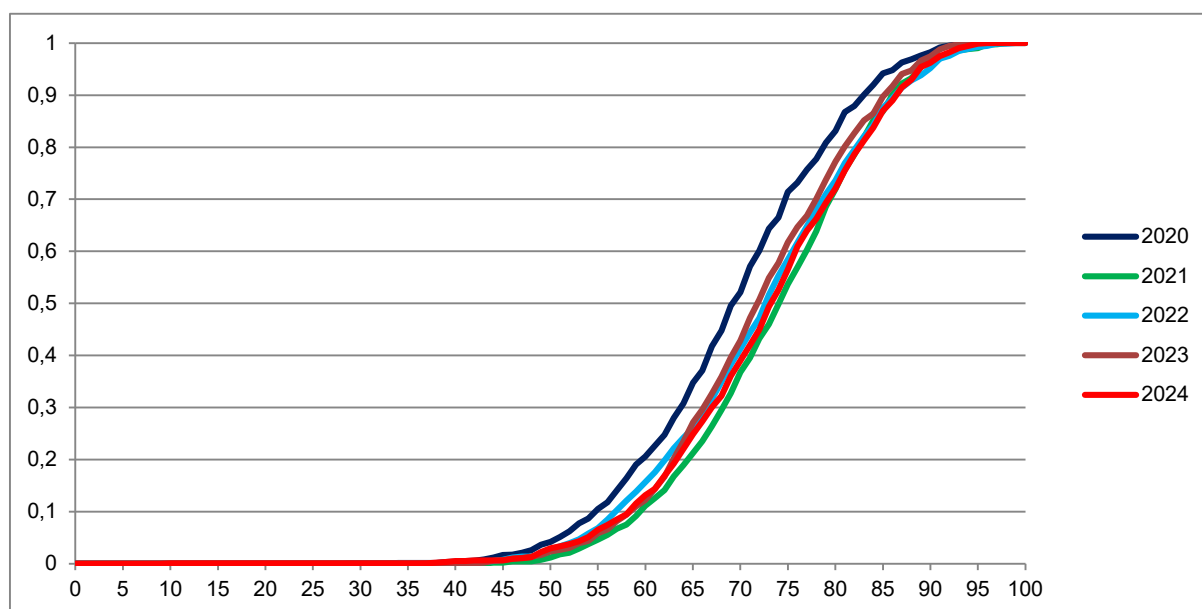
Vir: Državni izpitni center 2024

2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med ocenami v letih od 2020 do 2024, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med ocenami.

Preglednica 2.2.1: Meje med ocenami za zadnjih pet let

Leto	Ocene			
	2	3	4	5
2020	48	59	71	84
2021	49	61	73	85
2022	49	61	73	85
2023	49	61	73	85
2024	49	61	73	85

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center 2024

2.3 Porazdelitev dosežkov po ocenah

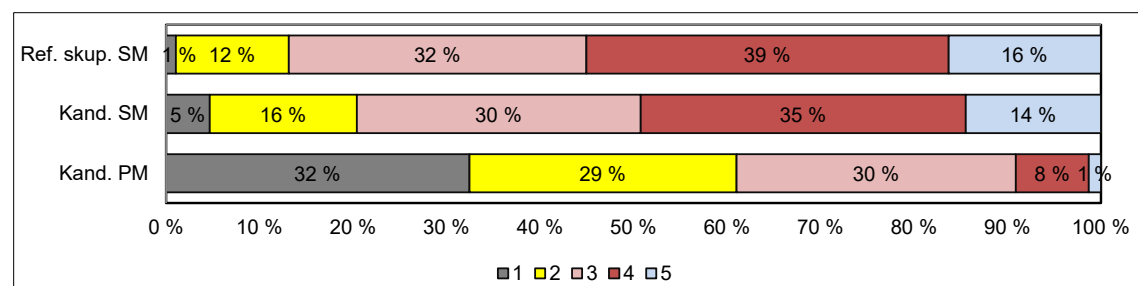
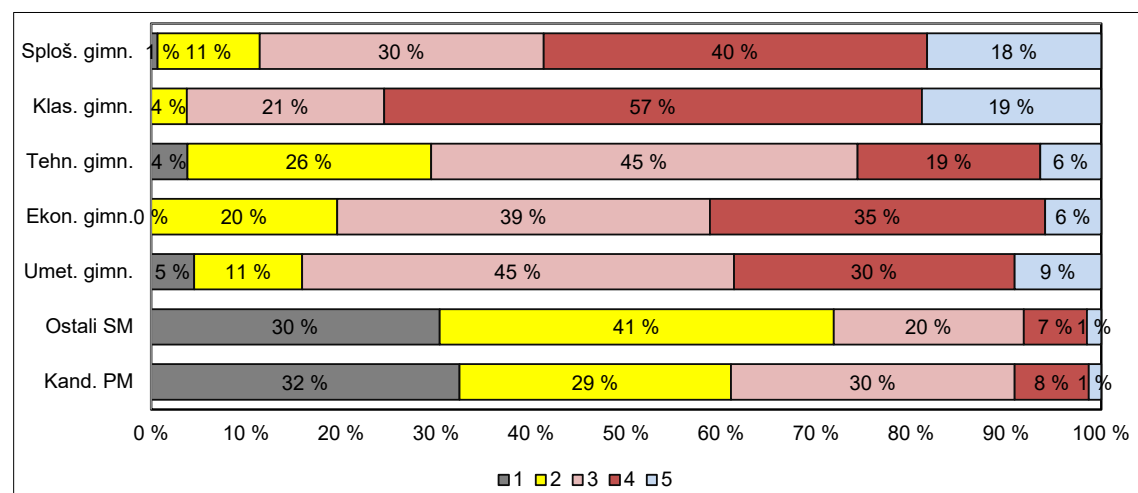
Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po ocenah pri zgodovini v spomladanskem izpitnem roku SM 2024 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

Preglednica 2.3.1: *Frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah*

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	5	0	5	3	0	2	5	10	51	41	25
2	78	2	80	20	10	5	35	115	171	56	22
3	217	11	228	35	20	20	75	303	330	27	23
4	293	30	323	15	18	13	46	369	378	9	6
5	133	10	143	5	3	4	12	155	157	2	1
Uspešni	721	53	774	75	51	42	168	942	1.036	94	52
Skupaj	726	53	779	78	51	44	173	952	1.087	135	77

Preglednica 2.3.2: *Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah*

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	1 %	0 %	1 %	4 %	0 %	5 %	3 %	1 %	5 %	30 %	32 %
2	11 %	4 %	10 %	26 %	20 %	11 %	20 %	12 %	16 %	41 %	29 %
3	30 %	21 %	29 %	45 %	39 %	45 %	43 %	32 %	30 %	20 %	30 %
4	40 %	57 %	41 %	19 %	35 %	30 %	27 %	39 %	35 %	7 %	8 %
5	18 %	19 %	18 %	6 %	6 %	9 %	7 %	16 %	14 %	1 %	1 %
Uspešni	99 %	100 %	99 %	96 %	100 %	95 %	97 %	99 %	95 %	70 %	68 %
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.3.1: *Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah*

Vir: Državni izpitni center 2024

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2024

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2024.

Preglednica 3.1: *Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku 2024*

	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	726,00	53,00	779,00	78,00	51,00	44,00	173,00	952,00	1087,00	135,00	77,00
Povprečni splošni uspeh pri SM*	20,09	20,62	20,13	17,25	18,09	19,56	18,11	19,78	19,57	15,44	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,72	3,85	3,73	3,33	3,78	3,75	3,57	3,70	3,64	2,88	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	3,63	3,66	3,63	3,46	3,90	3,91	3,71	3,64	3,59	2,94	-
Povprečna ocena pri predmetu SM	3,65	3,91	3,67	2,99	3,27	3,27	3,14	3,57	3,39	2,07	2,17
Povprečna originalna ocena pri predmetu SM**	3,65	3,91	3,66	2,99	3,27	3,27	3,14	3,57	3,38	2,04	2,17
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	73,97	77,23	74,19	65,77	69,71	69,29	67,83	73,03	70,59	53,38	54,14
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	75,00	77,00	75,00	65,00	69	69	68,00	74,00	72,00	52,00	56,00
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	10,82	8,59	10,71	10,70	10,34	10,18	10,57	10,96	13,00	13,25	15,43
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	3,88	3,89	3,88	3,57	3,96	3,64	3,70	3,85	3,77	2,77	4,23
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	4,10	4,02	4,09	4,00	4,49	3,91	4,12	4,10	4,02	3,01	3,86
Korelacija splošnega uspeha pri SM in ocene pri predmetu SM*	0,75	0,64	0,74	0,77	0,80	0,74	0,77	0,75	0,77	0,80	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,76	0,54	0,74	0,68	0,77	0,82	0,75	0,74	0,72	0,34	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,67	0,54	0,66	0,68	0,73	0,78	0,73	0,65	0,63	0,36	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,62	0,43	0,61	0,67	0,70	0,73	0,70	0,63	0,65	0,49	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,62	0,43	0,61	0,67	0,70	0,73	0,70	0,63	0,65	0,49	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,60	0,43	0,59	0,48	0,61	0,64	0,56	0,59	0,62	0,37	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,54	0,36	0,53	0,50	0,48	0,51	0,49	0,51	0,55	0,26	-
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,37	0,56	0,38	0,35	0,52	0,10	0,20	0,33	0,45	0,31	0,13
Odstotek neuspešnih s PP	0,69	0,00	0,64	3,85	0,00	4,55	2,89	1,05	4,69	30,37	32,47
Odstotek neuspešnih brez PP	0,96	0,00	0,90	3,85	0,00	4,55	2,89	1,26	5,34	34,07	32,47

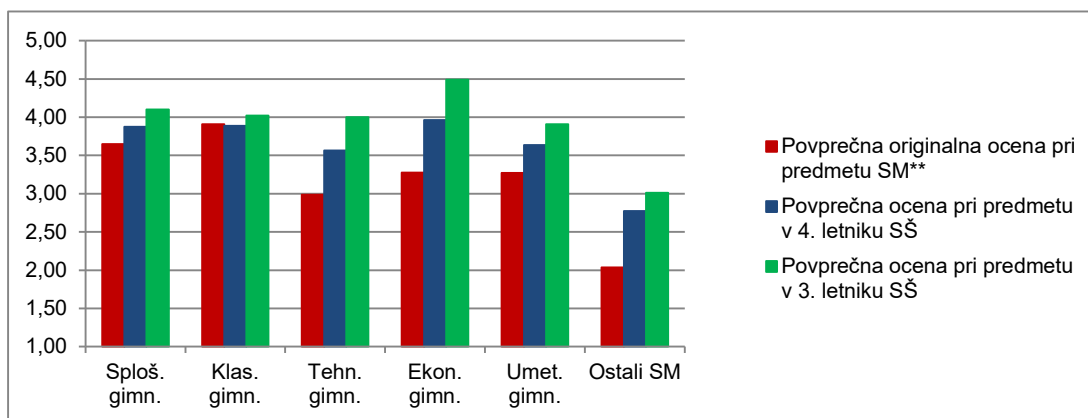
*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

**Originalna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne), ocenjevanja na OR namesto VR ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

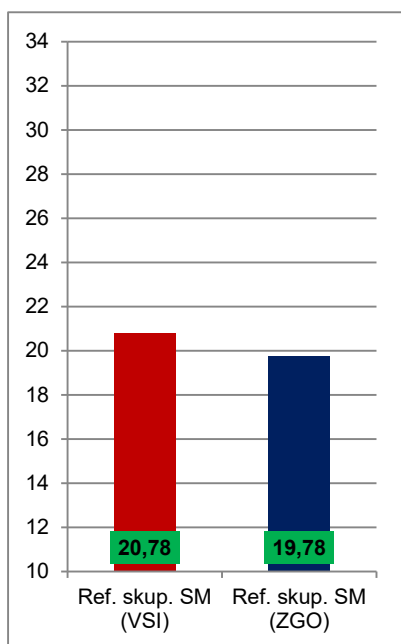
Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne ocene pri izpitu SM iz zgodovine in povprečnih ocen iz zgodovine v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

Slika 3.1: Povprečne ocene pri izpitu SM iz zgodovine

Vir: Državni izpitni center 2024

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2024 prvič v celoti opravljali splošno maturo (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz zgodovine (ref. skup. SM – ZGO).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz zgodovine

Vir: Državni izpitni center 2024

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2024.

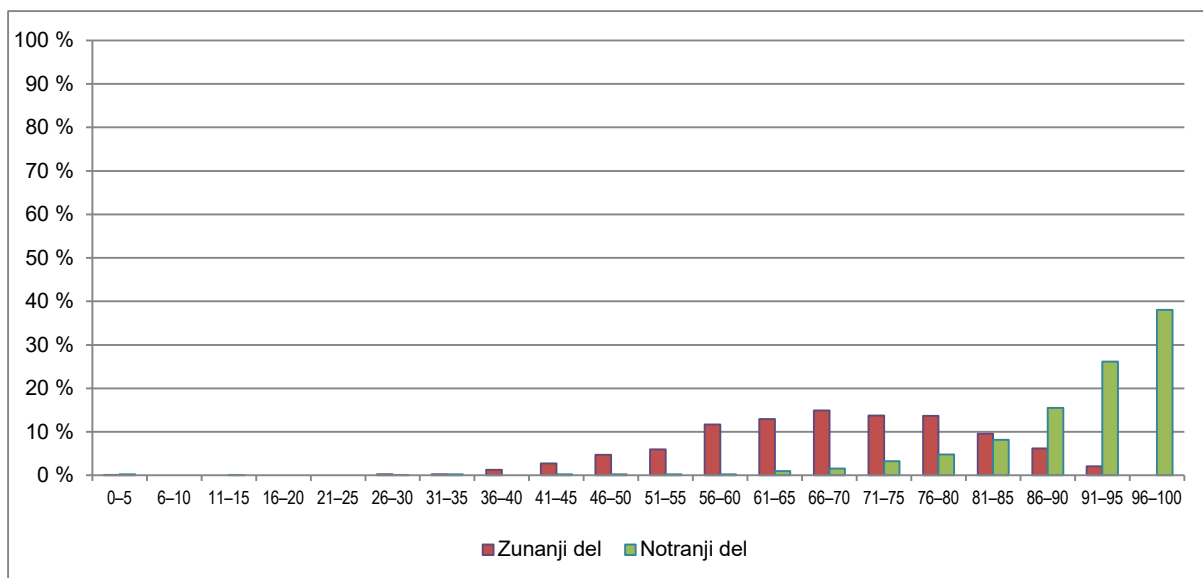
Preglednica 4.1.1: Osnovni statistični podatki

	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	952	952
Povprečno število odstotnih točk	54,55	18,48
Standardni odklon odstotnih točk	10,09	2,10
Maksimalno število odstotnih točk	76,00	20,00
Povprečna težavnost	0,68	0,92

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2024.

Preglednica 4.1.2: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	0 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	0 %	0 %
26–30	0 %	0 %
31–35	0 %	0 %
36–40	1 %	0 %
41–45	3 %	0 %
46–50	5 %	0 %
51–55	6 %	0 %
56–60	12 %	0 %
61–65	13 %	1 %
66–70	15 %	2 %
71–75	14 %	3 %
76–80	14 %	5 %
81–85	10 %	8 %
86–90	6 %	16 %
91–95	2 %	26 %
96–100	0 %	38 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center 2024

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri posameznih delih izpita iz zgodovine v spomladanskem izpitnem roku SM 2024.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2	Pisna naloga in strokovna ekskurzija
Število kandidatov	952	952	952
Povprečno število odstotnih točk	26,05	28,50	18,48
Standardni odklon odstotnih točk	5,48	5,29	2,10
Maksimalno število odstotnih točk	40,00	40,00	20,00
Povprečna težavnost	0,65	0,71	0,92

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

Vsaka izpitna pola vključuje 25 vprašanj. Zaradi precejšnjega obsega snovi so nalogam dodani različni zgodovinski viri, ki kandidatom pomagajo pri odgovorih. Kandidati so si lahko pri reševanju obeh izpitnih pol pomagali z besedili, slikovnim gradivom in barvno prilogo, v kateri so zemljevidi. Izpitni poli sta bili sestavljeni uravnoteženo, vendar so kandidati pri izpitni poli 2 dosegli nekoliko višje število povprečnih absolutnih točk.

Skupna povprečna ocena pri zgodovini za kandidate, ki so prvič opravljali splošno maturo iz zgodovine, je bila 3,57.

Izpitna pola 1

Vprašanja v tej izpitni poli so vezana na temo iz obče zgodovine. Z indeksom težavnosti (IT)¹ vprašanj izpitne pole poskušamo meriti, kako težka oziroma kako lahka so se zdela vprašanja kandidatom. Naloge so po IT razdeljene v pet skupin: ultratežke naloge imajo IT pod 0,15, težke med 0,15 in 0,30, srednje težke med 0,30 in 0,70, lahke dosega IT med 0,70 in 0,85 in ultralahke nad 0,85.

Povprečni IT celotne izpitne pole 1 je bil 0,6512. To pomeni, da je bila izpitna pola srednje težka.

Kandidati so pri izpitni poli 1 dosegli v povprečju 39,07 točke.

Preglednica 4.3.1: *Uspeh pri izpitni poli 1*

Štev. kandidatov	Povprečno štev. točk	Maksimalno doseženo štev. točk	Minimalno doseženo štev. točk	Korelacija z oceno v SŠ	IT testa
959	39,07	57	0	0,56	0,6512

Razporeditev nalog po IT prikazuje preglednica 4.3.2.

Preglednica 4.3.2: *Indeks težavnosti posameznih nalog v izpitni poli 1*

Opis naloge	Indeks težavnosti	Skupno število	Številka naloge								
ultratežka	< 0,15	0									
težka	0,15–0,30	0									
srednje težka	0,30–0,70	16	2	3	4	5	7	8	9	11	12
			13	14	16	18	19	20	22		
lahka	0,70–0,85	7	1	6	10	15	21	23	35		
ultralahka	> 0,85	2	17	24							

Med vsemi nalogami so najbolj izstopale 5., 17. in 24. naloga.

5. naloga (IT: 0,37; ID: 0,43)

V 15. stoletju sta se na Apeninskem polotoku razmahnila humanizem in renesansa.

5.1. Zakaj sta se humanizem in renesansa najprej uveljavila ravno na Apeninskem polotoku?

5.2. Pojasnite, kako se je humanistični pogled na človeka razlikoval od sholastičnega.

(2 točki)

Naloga po indeksu težavnosti spada med srednje težke, kar potrjuje tudi povprečno število točk pri nalogi (0,74 od 2 možnih) ter indeks diskriminativnosti, ki je bil 0,43. Kandidati pri vprašanju 5.1 niso navajali dveh razlogov, zakaj sta se humanizem in renesansa najprej uveljavila na Apeninskem polotoku. Njihovi odgovori so bili površni, mnogi so navajali le en razlog. Prav tako kandidati niso povezali padca Carigrada z begom bizantinskih učenjakov/umetnikov, ki so našli zatočišče na Apeninskem polotoku. Odgovori na vprašanje 5.2 niso vključevali primerjave niti pojasnila. Kandidati so pogosto le navajali, da je humanistični pogled usmerjen na tostransko življenje/človeka.

¹ IT posamezne naloge predstavlja povprečno število točk, ki so jih kandidati dosegli pri tej nalogi. IT je enak 1, če so vsi kandidati pravilno odgovorili na vprašanje, in 0, če ni nihče odgovoril pravilno.

17. naloga (IT: 0,96; ID: 0,22)

Leta 1793 je bila v Franciji uvedena jakobinska diktatura.

S katero napravo so jakobinci množično obglavljali svoje nasprotnike?

(1 točka)

Naloga po indeksu težavnosti spada med ultralahke, kar potrjuje tudi povprečno število točk pri nalogi (0,96 od 1 možne) ter indeks diskriminativnosti, ki je bil 0,22. Kandidati so uspešno navajali napravo, ki so jo uporabljali jakobinci v času jakobinskega terorja. V pomoč so imeli tudi sliko.

24. naloga (IT: 0,86; ID: 0,15)

Na Balkanu so se v začetku 19. stoletja razmahnila nacionalna gibanja.

Povežite upora z ustreznimi pojmi tako, da na črto v levem stolpcu vpišite ustrezno črko iz desnega stolpca.

_____ Kapodistrias

_____ avtonomija

_____ Karađorđe

_____ neodvisnost

A grški upor

B srbski upor

(2 točki)

Naloga po indeksu težavnosti spada med ultralahke, kar potrjuje tudi povprečno število točk pri nalogi (1,72 od 2 možnih) ter indeks diskriminativnosti, ki je bil 0,15. Naloga je bila tipa razvrščanja in predstavljala I. taksonomsko stopnjo. Kandidati so morali poznati zgodovinske dogodke ter temeljno zgodovinsko izrazoslovje.

Izpitna pola 2

V izpitni poli 2 so kandidati reševali naloge iz narodne zgodovine.

Povprečni IT celotne izpitne pole 2 je bil 0,7125. To pomeni, da je bila izpitna pola v povprečju lahka.

Kandidati so pri izpitni poli 2 dosegli v povprečju 42,75 točke.

Preglednica 4.3.3: *Uspeh pri izpitni poli 2*

Štev. kandidatov	Povprečno štev. točk	Maksimalno doseženo štev. točk	Minimalno doseženo štev. točk	Korelacija z oceno v SŠ	IT testa
959	42,75	59	0	0,53	0,7125

Razporeditev nalog po IT prikazuje preglednica 4.3.4.

Preglednica 4.3.4: *Indeks težavnosti posameznih nalog v izpitni poli 2*

Opis naloge	Indeks težavnosti	Skupno število	Številka naloge								
ultratežka	< 0,15	0									
težka	0,15–0,30	0	0								
srednje težka	0,30–0,70	11	3	5	6	8	11	15	16	17	19
			21	22							
lahka	0,70–0,85	10	1	2	4	9	10	12	14	20	23
			25								
ultralahka	> 0,85	4	7	13	18	24					

Med vsemi nalogami so najbolj izstopale 6., 13. in 18. naloga.

6. naloga (IT: 0,31; ID: 0,35)

V 3. in 4. stoletju so na današnje slovensko ozemlje vse pogostejše vdiral tuja ljudstva, ki so poskušala prodreti na Apeninski polotok.

Že v 3. stoletju je na prelazih začel nastajati nov obrambni sistem, sestavljen iz dolinskih zapor, signalnih stolpov, trdnjav in kaštelov [...] Potekal je od Tarsatike (Trsat pri Rijeki) v Kvarnerskem zalivu na jugu od Ziljske doline na severu.

(Vir: Štih, P., in drugi, 2016: Slovenska zgodovina: od prazgodovinskih kultur do začetka 21. stoletja, str. 31. Modrijan. Ljubljana)

O katerem obrambnem sistemu govori besedilo?

(1 točka)

Naloga je po indeksu težavnosti spadala med srednje težke. Povprečno število točk, ki so jih kandidati dosegli pri tej nalogi, je bilo 0,31, indeks diskriminativnosti naloge pa je bil 0,31. To vprašanje je bilo eno najslabše odgovorjenih. Kandidati niso pravilno navajali obrambnega sistema ali pa so napačno (oziroma pomanjkljivo) zapisali *Claustra Alpium Iuliarum*.

13. naloga (IT: 0,99; ID: 0,16)

Karantanska družba je bila razslojena in hierarhično urejena.

Povežite pripadnike posameznih slojev z njihovimi opisi tako, da na črto v levem stolpcu vpišite ustrezno črko iz desnega stolpca.

_____ voditelj Karantanije	A župan
_____ vojni ujetniki	B kosezi
_____ voditelj skupnosti več vasi	C knez
_____ vojaško spremstvo kneza	D sužnji

(2 točki)

Naloga je po indeksu težavnosti spadala med ultralahke. Povprečno število točk, ki so jih kandidati dosegli pri tej nalogi, je bilo 1,98, indeks diskriminativnosti naloge pa je bil 0,99. Kandidati so uspešno razvrstili in povezali posamezne sloje z njihovim opisom.

18. naloga (IT: 0,96; ID: 0,17)

V poznem srednjem veku se je poleg prevladujoče agrarne dejavnosti razvijalo tudi neagrarno gospodarstvo. Pri reševanju si pomagajte s sliko 8 v barvni prilogi.

Obkrožite črke pred tremi pravilnimi trditvami.

- A Fužinarstvo je bilo najbolj razvito na Štajerskem.
- B Na Koroškem je bila pomembna gospodarska panoga rudarstvo.
- C Na Slovenskem sta bili le dve kovnici denarja.
- D Kovinski izdelki so bili pomembno izvozno blago s slovenskega ozemlja.
- E Iz slovenskih dežel so izvažali vino in les.
- F V Kropi je bil rudnik živega srebra.

(3 točke)

Naloga je po indeksu težavnosti spadala med ultralahke. Povprečno število točk, ki so jih kandidati dosegli pri tej nalogi, je bilo 2,88 točke, indeks diskriminativnosti naloge pa je bil 0,96. Kandidati so ustrezno izkoristili sliko v barvni prilogi. S pomočjo dela z zemljevidom so ustrezno izbrali pravilne rešitve v nalogi izbirnega tipa.

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

V izpitni poli 1 je bilo največ nepravilnih odgovorov pri 5., 7.2., 11.2., 16. in 22. nalogi. Pri 5. nalogi kandidati niso ustrezno navedli, zakaj sta se humanizem in renesansa najprej uveljavila ravno na Apeninskem polotoku. Veliko je bilo pomanjkljivih opisov, zato je bilo to vprašanje med vsemi najslabše odgovorjeno. Kandidati so bili bolj neuspešni tudi pri vprašanju 7.2, saj niso ustrezno navedli treh tehničnih novosti v pomorstvu, ki so omogočile lažje odkrivanje novega sveta. Kandidati so navajali v povprečju le dva odgovora ali pa so bili njihovi odgovori preveč posplošeni, npr. nove ladje, nova navigacija, daljnogled. Pogosto so se nepravilni odgovori pojavljali tudi pri vprašanju 11.2. Kandidati ne poznajo razlike med načelom »čigar dežela, tega vera« ali »*cuius regio, eius religio*. Kandidati so zamenjevali, kdo ima pravico do izbire veroizpovedi in so odgovarjali pomanjkljivo ali napačno. 16. naloga je bila izbirnega tipa. Kandidati so, ne glede na izbiro političnega sistema v času francoske revolucije, slabo izkoristili pomoč besedil. Največ težav jim je predstavljala navedba leta razglasa državne ureditve in ime političnega organa. Pri tej nalogi so imeli kandidati le 1,57 točke od 4 možnih.

Največ nepravilnih odgovorov v izpitni poli 2 je bilo pri 6. nalogi in pri vprašanjih 3.3, 11.2 in 17.2. Kandidati pri vprašanju 3.3 niso poznali razlike med pravicami prebivalcev municipija in kolonij. Nekateri zunanji ocenjevalci so bili mnenja, da je bilo vprašanje prepodrobno, čeprav se je že večkrat obravnavalo v sklopu antične kulturne dediščine na tleh današnje Slovenije na splošni maturi iz zgodovine. Pri 11. nalogi so kandidati odgovarjali nepopolno ali slabo na vprašanje, kaj se je zgodilo s slovanskimi ozemlji po razpadu Samove zveze. Velika večina odgovorov je bila le deloma pravilna, saj so kandidati le zapisali, da so postali del Karantanije, kar pa ni pravilno. Nadzor nad večino slovenskega ozemlja so prevezali Avari, samo alpski Slovani pod knezom Valukom so uspeli ohraniti samostojnost. Pri vprašanju 17.2 kandidati niso ustrezno pojasnili, kakšen je bil kulturni pomen srednjeveških samostanov. Kandidati v pojasnilu niso navedli treh možnosti kot na primer, da so samostani imeli knjižnice, skriptorije, šole, da so v njih hranili kulturno dediščino, skrbeli za srednjeveške rokopise in podobno. Kandidati so navajali zgolj eno ali dve možnosti, kar ni bilo dovolj za eno točko.

4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah

Izpitni poli je ocenjevalo 20 zunanjih ocenjevalcev. Analiza je pokazala, da sta obe izpitni poli dobro ocenjeni: prva s 4,3 točke od 5 možnih in druga s 4,4 točke.

Statistični izračuni njihovih ocen so prikazani v preglednicah.

Preglednica 4.5.1: Ocena izbora slikovnega gradiva za barvno prilogo, Izpitna pola 1

Ocena	Izpitna pola 1
Izbor slikovnega gradiva	4,5
Primernost zemljevidov	4,6
Primernost ostalega gradiva	4,5
Kandidati so slikovno gradivo ustrezno uporabili	3,5
Skupaj	4,3

Vir: Vprašalniki za zunanje ocenjevalce 2024

Preglednica 4.5.2: Ocena zunanjih ocenjevalcev, Izpitna pola 1

Ocena	Izpitna pola 1
Strokovnost in vsebinska ustreznost	4,3
Ustreznost izbora besedil	4,3
Primernost izbora slikovnega gradiva	4,6
Razumljivost Navodil za ocenjevanje	4
Skupaj	4,3

Vir: Vprašalniki za zunanje ocenjevalce 2024

Preglednica 4.5.3: Ustreznost zgodovinskih virov, Izpitna pola 1

Ali so bili zgodovinski viri pri kakšni nalogi neustrezni?	Delež (%)
DA	10
NE	90

Vir: Vprašalniki za zunanje ocenjevalce 2024

Preglednica 4.5.4: Katerim nalogam bi v bodoče dali prednost, Izpitna pola 1

	Delež (%)
Nalogam zaprtega tipa	5
Nalogam polodprtega tipa s kratkimi nalogami	35
Nalogam polodprtega tipa, ki so sestavljene iz medsebojno odvisnih vprašanj (strukturiranim nalogam)	30
Trenutno razmerje tipov vprašanj je ustrezno	55

Vir: Vprašalniki za zunanje ocenjevalce 2024

Preglednica 4.5.5: Ocena izbora slikovnega gradiva za barvno prilogo, Izpitna pola 2

Ocena	Izpitna pola 2
Izbor slikovnega gradiva	4,6
Primernost zemljevidov	4,6
Primernost ostalega gradiva	4,4
Kandidati so slikovno gradivo ustrezno uporabili	4
Skupaj	4,4

Vir: Vprašalniki za zunanje ocenjevalce 2024

Preglednica 4.5.6: Ocena zunanjih ocenjevalcev, Izpitna pola 2

Ocena	Izpitna pola 2
Strokovnost in vsebinska ustreznost	4,4
Ustreznost izbora besedil	4,4
Primernost izbora slikovnega gradiva	4,6
Razumljivost Navodil za ocenjevanje	4,3
Skupaj	4,4

Vir: Vprašalniki za zunanje ocenjevalce 2024

Preglednica 4.5.7: *Ustreznost zgodovinskih virov, Izpitna pola 2*

Ali so bili zgodovinski viri pri kakšni nalogi neustrezni?	Delež (%)
DA	0
NE	100

Vir: Vprašalniki za zunanje ocenjevalce 2024

Preglednica 4.5.8: *Katerim nalogam bi v bodoče dali prednost, Izpitna pola 2*

	Delež (%)
Nalogam zaprtega tipa	0
Nalogam polodprtega tipa s kratkimi nalogami	33
Nalogam polodprtega tipa, ki so sestavljene iz medsebojno odvisnih vprašanj (strukturiranim nalogam)	33
Trenutno razmerje tipov vprašanj je ustrezno	39

Vir: Vprašalniki za zunanje ocenjevalce 2024

Zunanji ocenjevalci so obe izpitni poli ocenili kot primerni in navedli, da sta bili obe kandidatom prijazni. Poudarili so, da sta izpitni poli dobro strukturirani in da kandidatom omogočata doseganje dobrih rezultatov pri izpitu splošne mature iz zgodovine.

Zunanji ocenjevalci so ponovno poudarili potrebo, da se pri posameznih vprašanjih natančno zapiše, koliko elementov se zahteva pri vprašanju za eno točko. Prav tako so opozorili, da pada raven funkcionalne pismenosti pri kandidatih, kandidati predvsem niso več zmožni pisati v celih povedih, njihove povedi so dvoumne, razvidno je, da ne razumejo besedil. Potrebno bo dati tudi večji poudarke na različne taksonomske stopnje in pri njih vztrajati (razlika med pojasni, opiši, navedi in podobno).

Nekateri zunanji ocenjevalci bi si želeli več časa za ocenjevanje izpitnih pol, saj je v tem junijskem času v šoli veliko dejavnosti in težko opravijo ocenjevanje v za to določenem roku, in zlasti boljše vrednotenje njihovega dela.

Na splošno pa so bili zunanji ocenjevalci zadovoljni z izborom virov (razen manjših izjem), zemljevidov in vprašanj pri obeh izpitnih polah in podobno si želijo tudi v prihodnje.

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

Izpit iz zgodovine na splošni maturi v spomladanskem roku 2024 so kandidati pisali v petek, 7. 6. 2024.

Člani DPK SM za zgodovino smo skupaj s pomočniki glavne ocenjevalke v sredo, 12. 6. 2024, izvedli moderacijo, na kateri smo izbrali izpitne pole za vajo, standardizacijo in kontrolne pole. Ta dan smo izvedli tudi moderacijo *Navodil za ocenjevanje*.

Naslednji dan, 13. 6. 2024, smo v živo izvedli moderacijo z zunanjimi ocenjevalci. Tudi letos se je e-ocenjevanje pokazalo kot zelo pozitivno, saj nam je omogočilo hitro konzultacijo med ocenjevalci, pomočniki glavne ocenjevalke in glavno ocenjevalko. E-ocenjevanje omogoča glavni ocenjevalki in njenim pomočnikom ves čas pregled nad pravilnostjo ocenjevanja in sprotno reševanje težav pri ocenjevanju. Podane so bile pobude, da se v naslednjem letu opravi e-moderacija oziroma moderacija na daljavo.

V petek, 21. 6. 2024, smo člani DPK SM za zgodovino postavili meje med posameznimi ocenami in opravili še kontrolno ocenjevanje izpitnih pol kandidatov, ki jim je manjkal 1 ali 2 odstotka do pozitivne ocene. Zaključek kontrolnega ocenjevanja je bil 23. 6. 2024.

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

Ugovor na oceno je vložilo 44 kandidatov. Število točk se je spremenilo pri 22 kandidatih. Po rešenih ugovorih se je ocena spremenila pri 14 kandidatih. Število ugovorov je primerljivo z lanskim številom ugovorov na oceno.

Preglednica 5.2.1: *Ugovori kandidatov na oceno*

Število ugovorov na oceno	Sprememba vsote točk	Sprememba ocene
44	22	14

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

Leta 2024 je izpit splošne mature iz zgodovine opravljalo 959 kandidatov (brez maturitetnega tečaja, 21-letnikov, odraslih in kandidatov poklicne mature), kar je več kot lani in primerljivo s preteklimi leti. Trend rahlega upadanja števila kandidatov se je torej zaustavil in usmeril navzgor, čeprav je zgodovina med izbirnimi maturitetnimi predmeti edini štiriletni predmet in je zato obseg snovi večji kot pri drugih primerljivih humanističnih in družboslovnih predmetih.

Povprečna ocena izpita splošne mature iz zgodovine leta 2024 je bila 3,57 (leta 2023: 3,49; leta 2022: 3,51; leta 2021: 3,68; leta 2020: 3,39). Letošnja povprečna ocena je višja od lanske in tudi od ocen preteklih let, z izjemo leta 2021, ko je bila povprečna ocena višja predvsem po zaslugi splošnega bonusa, ki ga je Državna komisija za splošno maturo uvedla zaradi pandemije covida-19.

DPK SM za zgodovino je določila enake meje med ocenami kot lani: 49 za zadostno in 85 za odlično oceno. Določitev mej med ocenami pri izpitu splošne mature iz zgodovine je v zadnjem desetletju tako rekoč standardna, saj razlika med posameznimi leti nikoli ni bila višja od ene točke.

Kandidati so pri izpitni poli 2 v povprečju dosegli višje število točk kot pri izpiti poli 1. Povprečno število točk pri izpitni poli 1, ki je zajela občo zgodovino od srednjega veka do začetka 19. stoletja, je bilo 39,07, pri izpitni poli 2, ki je zajela narodno zgodovino od antike do zgodnjega novega veka, pa 42,75.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

Izpitne pole, ki jih v zadnjih letih pripravlja DPK SM za zgodovino, so pri učiteljih in zunanjih ocenjevalcih deležne zelo dobrih ocen. Izpitno polo 1 so ocenili s 4,3, izpitno polo 2 pa s 4,4.

Zunanji ocenjevalci ugotavljajo, da so izpitne pole ustrezno strukturirane in kandidatom omogočajo doseganje dobrih rezultatov. Visokih ocen je deležen tudi izbor dodatnih besedil in slikovnega gradiva ter zemljevidov v barvni prilogi, ki so kandidatom v pomoč pri reševanju nalog. Zunanji ocenjevalci pogosto poudarjajo potrebo, da se pri posameznih nalogah natančno zapiše, koliko rešitev se zahteva za eno točko, čemur je DPK SM za zgodovino prisluhnila, zato je, kjer je le mogoče, v izpitnih polah izrecno navedeno število zahtevanih rešitev. Posameznih kritik so tu in tam deležne sicer maloštevilne zahtevne naloge. V DPK SM za zgodovino menimo, da mora biti v izpitnih polah tudi nekaj zahtevnejših nalog, pri katerih lahko najboljši kandidati pokažejo svoje odlično znanje, sposobnost povezovanja zgodovine z drugimi predmeti in splošno razgledanost.

6.3 Druge ugotovitve

Elektronsko ocenjevanje je dobro utečeno in omogoča hitro podajanje informacij zunanjim ocenjevalcem ter odpravo nejasnosti, zato imajo zunanji ocenjevalci čedalje manj dilem pri ocenjevanju izpitnih pol. V elektronski obliki potekata tudi obravnava ugovorov in priprava izvedenskih mnenj. V spomladanskem izpitnem roku 2024 je ugovore na oceno vložilo 44 kandidatov, kar je primerljivo z lanskim številom, ocena pa se je spremenila 14 kandidatom.